

РИНОК КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

Марченко К.Ю., kat162marchenko@gmail.com

Таврійський Державний Агротехнологічний Університет ім. Дмитра Моторного

Кредит завжди був і залишається важливим важелем у стимулюванні розвитку виробництва. Потреба в розширенні виробництва при недостатці нагромаджених власних коштів, свідчить про те, що кредит необхідний вже функціонуючому суб'єкту господарювання, проте найбільше кредит необхідний для тих, хто планує організувати власну підприємницьку структуру, але відчуває брак капіталу. Така сама ситуація виникає і у сфері споживання, де кредит необхідний для фізичних осіб, потреби яких не завжди співпадають з наявними заощадженнями.

Загальний обсяг виданих банками позик мав тенденцію до зростання, починаючи з 2016 року. За даними НБУ[3], на кінець 2018 року кредитний портфель становив 1073131 млн. грн., що лише на 5 % більше ніж у 2014 році до початку процесу реформування. Найбільша питома вага кредитних ресурсів зосереджена у секторі «Нефінансові корпорації» - 78% та у секторі «Домашні господарства» - 21% . Серед галузей економіки найбільш активно банки кредитують підприємства оптової та роздрібною торгівлі, переробну промисловість та підприємства галузі сільського господарства.

Нестабільна політична та економічна ситуація в країні вплинула на строковість кредитних угод. За даними НБУ, на кінець серпня 2019 року кредитний портфель банків на 48% представлений короткостроковими кредитами до 1 року, 32% складають кредити від 1 до 5 років та лише 20% - довгострокові (більше 5 років). Якщо проаналізувати кредитний портфель за видами валют, то зазначимо, що 61% загального обсягу виданих позик у національній валюті.

Значний обсяг кредитних ресурсів зосереджений у 3-х областях України – Київська, Дніпропетровська та Харківська. Найнижчі показники кредитування у Закарпатській та Чернігівській областях.

Стримуючим фактором прискорення темпів кредитування як фізичних так і юридичних осіб вже протягом багатьох років залишається висока вартість кредитів. Аналіз динаміки облікової ставки НБУ[3], процентної ставки за кредитами фізичних та юридичних осіб показав, що вартість кредитних продуктів для фізичних осіб завжди вища за вартість кредитів для суб'єктів господарювання. Найбільший розрив між ставками юридичних та фізичних осіб був у 2016 році, коли облікова ставка дорівнювала 14%, ставка для суб'єктів господарювання – 17,2%, а для фізичних осіб – 36,2%.

На початку жовтня 2019 року на ринку кредитування свої послуги та продукти пропонували 76 банківських установ. Усі банки пропонують широкий асортимент кредитних продуктів, які водночас дуже схожі між собою, але кожен з них має певні особливості, за допомогою яких банки намагаються конкурувати між собою та привертати увагу клієнта. У першу чергу, це процентна ставка, розмір комісій, відсоток початкового внеску, мінімальний обов'язковий місячний платіж, вікові обмеження тощо. Але, серед всього вище зазначеного, найголовнішим для клієнта залишається вартість кредиту, яка протягом останніх років дуже висока в порівнянні з іншими країнами світу. Саме цей фактор стримує зростання обсягів кредитування як фізичних так і юридичних осіб, та, відповідно, знижує потенційні можливості банків до збільшення доходів й фінансових результатів.

Список використаних джерел:

1. Національний банк України режим доступи <https://www.bank.gov.ua/news/all/obsyagi-kreditiv-ta-depozitiv-naselennya-u-bankah-u-2018>

Науковий керівник: Радченко Н.Г., к. е. н., доцент